

GEOGRAPHY OF AGRICULTURE IN KASHKADARYA REGION

Xoliqov Sherzod O'rozdavlat O'g'li

Student of the Geography Program, Faculty of Natural Sciences, Chirchik State
Pedagogical University

Scientific Supervisor: Djumabayeva Salomat Komiljonovna

Acting Associate Professor, Department of Geography

ABSTRACT;

This article examines the geographical aspects of agriculture in Kashkadarya region, including natural conditions, land and water resources, agricultural specialization, crop production, livestock development and current challenges. The study highlights the importance of rational use of natural resources and modern agricultural technologies in increasing productivity and ensuring sustainable development

Keywords;

Agriculture, Kashkadarya region, agricultural geography, crop production, livestock, irrigation, land resources, agricultural specialization, sustainable development.

QASHQADARYO VILOYATIDA QISHLOQ XO'JALIGI GEOGRAFIYASI

Muallif: Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Tabiiy fanlar fakulteti Geografiya yo'nalishi talabasi

Xoliqov Sherzod O'rozdavlat O'g'li

E-mail: Sherzodxoliqov6763@gmail.com

Ilmiy rahbar: Geografiya kafedrasi dotsent v.b.

Djumabayeva Salomat Komiljonovna

ANNOTATSIYA;

Mazkur maqolada Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligining geografik xususiyatlari, tabiiy sharoiti, yer va suv resurslari, qishloq xo'jaligining asosiy tarmoqlari hamda ularning hududiy joylashuvi tahlil qilingan. Shuningdek, qishloq xo'jaligi mahsulotlari

"KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN'IY INTELLEKT"
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

yetishtirishning zamonaviy yo'nalishlari va istiqbollari yoritilgan.

Kalit so'zlar;

Qishloq xo'jaligi, Qashqadaryo viloyati, dehqonchilik, chorvachilik, sug'orish, yer resurslari, geografik joylashuv, agroiqtisodiyot.

Kirish;

Qishloq xo'jaligi O'zbekiston iqtisodiyotining yetakchi tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Aholini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta'minlash, qayta ishlash sanoatini xomashyo bilan ta'minlash va eksport salohiyatini oshirishda uning ahamiyati beqiyosdir. Shu jihatdan Qashqadaryo viloyati respublikaning yirik agrar hududlaridan biri bo'lib, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda alohida o'rin tutadi.

Viloyatning geografik joylashuvi, iqlimiy sharoiti, sug'oriladigan yer maydonlarining mavjudligi va mehnat resurslari qishloq xo'jaligi tarmoqlarining rivojlanishiga qulay imkoniyat yaratadi.

Qashqadaryo viloyatining geografik o'rni va tabiiy sharoiti

Qashqadaryo viloyati O'zbekiston Respublikasining janubiy qismida joylashgan bo'lib, maydoni 28,6 ming kvadrat kilometrni tashkil etadi. Viloyat shimolda Samarqand va Navoiy, g'arbda Buxoro, janubda Surxondaryo viloyatlari hamda sharqda Tojikiston Respublikasi bilan chegaradosh.

Viloyat relyefi tog'li, tog'oldi va tekislik qismlardan iborat. Sharqiy qismida Hisor tog' tizmasining tarmoqlari joylashgan bo'lsa, g'arbiy hududlari keng tekisliklardan iborat.

Iqlimi keskin kontinental bo'lib, yoz issiq va quruq, qish esa nisbatan sovuq kechadi. Yillik yog'in miqdori hududlarga qarab 200 mm dan 500 mm gacha o'zgaradi. Ushbu iqlim sharoiti qishloq xo'jaligi ekinlarini yetishtirish uchun qulay hisoblanadi.

Asosiy qism;

"KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN'IY INTELLEKT"
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

Yer va suv resurslari

Viloyatda qishloq xo'jaligida foydalaniladigan yer resurslari katta ulushni tashkil etadi. Sug'oriladigan yerlar asosan Qashqadaryo daryosi, uning irmoqlari hamda suv omborlari hisobidan suv bilan ta'minlanadi.

Tallimarjon va Chimqo'rg'on suv omborlari viloyat qishloq xo'jaligini rivojlantirishda muhim o'rin egallaydi. Sug'orish tizimlarining takomillashishi ekin maydonlari hosildorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Dehqonchilikning rivojlanishi

Viloyatda dehqonchilik qishloq xo'jaligining asosiy yo'nalishi hisoblanadi. Asosiy ekin turlari quyidagilardan iborat:

Paxta;

G'alla;

Sabzavot va poliz mahsulotlari;

Kartoshka;

Bog'dorchilik va uzumchilik mahsulotlari;

Yem-xashak ekinlari.

Paxtachilik uzoq yillar davomida viloyatning yetakchi tarmog'i bo'lib kelgan. Hozirgi davrda esa ekin maydonlarini diversifikatsiya qilish, oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarishni ko'paytirishga katta e'tibor qaratilmoqda.

Bog'dorchilik va uzumchilik ayniqsa Kitob, Shahrisabz va Yakkabog' tumanlarida yaxshi rivojlangan.

Chorvachilik geografiyasi

Qashqadaryo viloyatida chorvachilik ham muhim iqtisodiy tarmoq hisoblanadi.

Hududda:

Qoramolchilik;

Qo'ychilik;

"KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN'IY INTELLEKT"
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

Echkichilik;

Parrandachilik;

Asalarichilik

keng rivojlangan.

Viloyatning cho'l va yaylov hududlari qo'ychilik uchun juda qulaydir. Ayniqsa qorako'l qo'ylari boqish bo'yicha katta tajriba mavjud.

Zamonaviy qishloq xo'jaligi va innovatsiyalar

So'nggi yillarda viloyatda:

Tomchilatib sug'orish tizimlari;

Intensiv bog'lar;

Zamonaviy issiqxonalar;

Resurs tejoychi texnologiyalar;

Raqamli qishloq xo'jaligi tizimlari

joriy etilmoqda.

Natijada suv sarfi kamayib, hosildorlik oshib bormoqda. Shu bilan birga eksportbop mahsulotlar yetishtirish hajmi ham ortmoqda.

Qishloq xo'jaligida mavjud muammolar

Bugungi kunda viloyat qishloq xo'jaligida quyidagi muammolar mavjud:

Suv resurslarining cheklanganligi;

Tuproq sho'rlanishi;

Iqlim o'zgarishining ta'siri;

Sug'orish tizimlarining eskirishi;

Ba'zi hududlarda yer unumdorligining pasayishi.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish zarur.

“KELAJAK TEKNOLOGIYALARI VA SUN’IY INTELLEKT”
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026

Xulosa;

Xulosa qilib aytganda, Qashqadaryo viloyati qishloq xo‘jaligi geografiyasi tabiiy sharoit, yer va suv resurslari hamda aholining mehnat faoliyati bilan chambarchas bog‘liqdir. Viloyatda dehqonchilik va chorvachilikning rivojlanishi iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili hisoblanadi. Zamonaviy agrotexnologiyalarni keng qo‘llash va suv resurslaridan samarali foydalanish orqali qishloq xo‘jaligining barqaror rivojlanishiga erishish mumkin. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, viloyatda qishloq xo‘jaligi tarmoqlarining hududiy joylashuvi tabiiy-geografik omillar xususan iqlim, suv resurslari, tuproq kabi va relyef xususiyatlari bilan chambarchas bog‘liqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar;

Soliyev A. O‘zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. – Toshkent, 2021.

Qayumov A. Iqtisodiy geografiya asoslari. – Toshkent, 2020.

O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma’lumotlari.

Qashqadaryo viloyati statistika boshqarmasi ma’lumotlari.

O‘zbekiston Respublikasi Qishloq xo‘jaligi vazirligi materiallari.

O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi. – Toshkent, 2018.

Geografiya va tabiiy resurslardan foydalanish bo‘yicha ilmiy maqolalar to‘plami.

Bu variant oddiy tezisdan ancha keng bo‘lib, ilmiy konferensiya yoki ilmiy maqola sifatida topshirish uchun mos.